ŁONO (*248*) *sb n*

łono (*246*), **łuno** (*2*); łuno : łono *Calep* (*2*:*1*).

-o- (*91*), -ó- (*3*); -ó- *KochMarsz* (*1*); -o- : -ó- *KochMRot* (*1*:*1*), *Mącz* (*24*:*1*); *drugie* o *jasne*.

sg N łono (*29*). ◊ *G* łona (*52*). ◊ *D* łonu (*3*). ◊ *A* łono (*64*). ◊ *I* łon(e)m (*11*). ◊ *L* łonie (*86*). ◊ *pl A* łona (*2*). ◊ *L* łoni(e)ch (*1*).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w*.

1. *Dolna część brzucha*, *także narządy rodne u kobiety i mężczyzny*; *srom*; *gremium Mymer*[1], *Calep*, *Cn*; *naturalia*, *pudenda*, *verenda Mącz*; *praeputium BartBydg*; *sinus Calag* (*103*) : Pediculus inguinarius. eyn filtzlaus am heimlichen ort Weſz włonye *Murm* 99; *Mymer*[1] 22; *BartBydg* 122; Proch ſtych bobkow zmieſzać z inemi rzeczami roſpuſzczżaiączemi á vczżynić plaſtr, ktory przykładać na ociekłe łono *FalZioł* I 144d; Też mozg wieprowy [*!*] ze krwią pomaga na Carbuncul[us] w łonie *FalZioł* IV 3d; naczyń piłuł/ każdą po iedney dragmie/ á kładącz na węgle, łono rodżączey podkurzay. *FalZioł* V 33; Naprzod potrzeba aby vſta vmieraiączey były otwarzane, takieſz łono y macicza nie ma być zawarto: aby płod mogł mieć dech y odetchnienie *FalZioł* V 34v, I 70d, II 3b, IV 20a, V 13v, 34 (*12*); I rzekłá Sarai do Abráma: Niepráwie czyniſz przećiwko mnie: Iam dáłá ſłużebnicę moię do łoná twe[go] [*ego dedi ancillam meam in sinum tuum*] *Leop Gen* 16/5; Ieſliby ſie miedzy ſobą dwá mężowie wádzili/ á ieden z drugim ięli ſie wádzić/ chcąc żoná iednegó ſnich wybáwić mężá ſwego/ z ręki mocnieyſſego/ y wyćiągnąwſzy rękę vchwyćiłá by go zá łono [*miseritque manum et apprehenderit verenda eius*] vtnieſz iey rękę *Leop Deut* 25/11, 2.*Reg* 12/7[8]; *BibRadz* 3.*Reg* 18/42; Turcy po iákichkolwiek grzechach wodą ſobie omywáią łono/ koláná/ głowę/ y ine cżłonki/ mnimáiąc áby tym grzechow zbyli. *BielKron* 165; Bachuſá ktory ſie był począł w żywocie v niey [*u Semele*]/ wyrwał [*Jowisz*] prętko/ włożył do ſwoiego łoná iżby cżáſu donośił *BielKron* 21; Napierwey wyſzły przećiw im trzydźieśći pánienek wſzytki nágo/ tylko łoná zákryte miáły płotnem ſuptelnym fárbowánym ſwoim obycżáiem *BielKron* 443, 443; Aliquando accipitur pro membro genitali, Miáſto członka przirodzonego/ Miáſto łoná. *Mącz* 241c; Naturalia desideria, Przirodzone pożądliwośći. Naturalia plurali num. tantum, Lono. *Mącz* 241d, 149, 285c, 329a [*3 r.*], 329b [*2 r.*], 329c (*14*); człowiek który niezdrowy ma Pęchyrz/ [...] bárwę ma złą: mocz śiny: á ſpuchlinę theż nád łonem bolącą. *SienLek* 17v; Gorącość moczu długo mieſzkáiąc: kroſty w Pęchyrzu y w łonie známienuie. *SienLek* 20v; Gdy krew z noſá niechce przeſtáć/ niech mężczyzná/ wźimną wodę łono zámoczy *SienLek* 74; vtłucz ſoli z háłunem/ á octem roztworz/ zmaczay wtym báwełnę á wetkni iey włono ku máćicy *SienLek* 116, 21, 36, 58, 100, 104v (*38*); Von der Schoſz reiſſen. S kliná Z łoná zerwáć. Excutere ſinu. *Calag* 546a; á iż był chłop wyſoki Piecinig/ Ruſſin tym ſię niżey ſchylał/ rozwiodſzy ſie vderzył Piecinigá w tłuſty brzuch głową/ práwie nád łonem áſz vpadł *StryjKron* 134; Impubes – Ten ktory ieſzcze na brodzie y łunie włoſow nie puſzczą, młodz dzeczinna. *Calep* 514b, 465b; Niech błaga kto chce narod iego krewki/ Zbeſtwione wnuczki/ świędźiwe iątrewki: Po łono Pánny á oſtátek ryby Bez wſzey pochyby. *KlonFlis* B3.

W charakterystycznych połączeniach: *łono nacierać*, *naparzać*, *okładać*, *omywać* (*2*), (*po*)*maz*(*ow*)*ać* (*3*), *zamoczyć*; *na łono przyłożyć* (*2*); *w łono kłaść* (*2*), *wetknąć* (*4*), *włożyć* (*7*); *łono ociekłe* (*2*), *opuchłe*, *ranne*, *spuchłe* (*3*), *świerzbiące*, *wrzedliwe*; *łona spuchnienie*, *świerzbienie*, *zapalenie*.

Wyrażenia: »łono męskie« [*szyk 2:1*] (*3*): Loná męſkiégo niedoſtátki léczyć/ iáko kiłę *SienLek* Sss3, 118v *marg*, Tttv.

»niewieście łono« [*szyk 2:1*] (*3*): Spuchłe łono niewieśćie/ Wilczym ſádłem mázáć/ ſklęśnie *SienLek* 118, 118 [*2 r.*].

»łono samicze« (*1*): Lono ſámiczé ſpuchłé álbo ránné *SienLek* Sss3.

Szereg: »lędźwi, (i) łono« (*3*): ſtłucż to ziele z zielem czo ie zową liſie iaykha/ á lędzwi okładać y łono *FalZioł* I 78d, I 70d; *SienLek* 106v.

W przen (*8*) : Zapłáthá wſſeteczności twoiey w łonie twoim [*Merces fornicationis tuae in sinu tuo*]/ prze toż zaiem weźmieſz. *Leop* 4.*Esdr* 15/55; Z chćiwośći onéy ſrogiéy popędliwéy/ Wilk ſye wroćiwſzy/ owce w łonie moim Rozdárł drapieżnie oſtrym żębem [*!*] ſwoim. *ZawJeft* 7.

Zwrot: »przysiąc na łono« (*1*): A gdy iuż widzyał Izráel cżás śmierći ſwoiey/ wezwał Iozephá k ſobie y kazał mu przyſiądz ná łono ſwoie [*pone manum tuam sub femore meo Vulg Gen* 47/29]/ áby go pochował w grobie ſtárſzych ſwoich *BielKron* 19.

Wyrażenia: »łono morskie« (*1*): Czás odmienny lecżenia ma ſpoſoby tákie [...] Czáſem więtſzé [*choroby*] záśćiéla mnieyſzémi [...] Iáko gdy w łono morzkié modráwé ſzturmuie Wał więtſzy/ mnieyſzy goniąc/ á kruſząc go pſuie *GosłCast* 42.

»łono ojca« (*1*): Tyś z lubégo łoná Oycá mego mię wywiódł: zkąd nie ogárnioná Cześć twa pánie ná wieki *GosłCast* 20.

»łono panieńskie« (*1*): urodzy ſyą pan wokrągu zyemye a lono panyenſkye bądzye zbauyenye poganſkye *PatKaz II* 248.

»wzgardzone łono« (*1*): Y godnáżeś ręku mych? wzgárdzonego łoná? Ze ćię oto ták noſzę nieſczęśliwa żoná? Piáſtuię ćię o ſzáto/ ná wieczné złé iego *GosłCast* 62.

»łono ziemi« (*1*): Myeycyeſſ ſyα dobrze wi wſſitky duſſe wyer[ne] ktore lyezicye wlonye zyemye *BierRaj* 21.

a. *O rodzie* (*4*) : w ktorych [*ziemiach*] było dwoie kxiążąth bratow rodzonych Lech á Cżech wnukowie Iawanowi, z łona Heliſoe [*de femore Helisiae*] *MiechGlab* 42.

Wyrażenie: »nieuczciwe (*a*. niepoczciwe), niepewne łono« [*o nieprawym pochodzeniu*] (*2:1*): kthorzy ſye z nyeucżćiwego łoná rodzą/ nyemáyą być wtákim celu/ ábo wtákiey wadze/ w yákyey te potrzebá być/ ktorzy według práwego á vcżćiwego małżeńſtwá rodzą ſye. *GliczKsiąż* B4; Przy dworze tedy zwykły też chłopyętá ludzye nyepewnego oycá kretą pyątnowáć á kreſić/ wyrządzáiąc im to/ iż oni máyą zawſſe ten Herb s ſobą noſić/ dla nyepewnego á neypoććiwego łoná *GliczKsiąż* B4v, B7v.

b. **[***praw. O dziedziczeniu dóbr po zmarłych dzieciach przez matkę*: bo potomkiem dobr onych i cżęści dźiećięcey/ nie ieſt nikt inſzy/ tylko dźiećię ono ſamo ieſzcze nienárodzone/ ktore ieſli ſie żywo vrodźi/ á potym vmrze/ tedy ono dźiedźictwo mátce w łono wpada/ záczym mátká dźiedźiczżką onych dobr zoſtanie. *SzczerbSpecSax* 28; Dobrá po dźiecięćiu mátce w łono przyumárłe bliżſzy krewni iey po śmierci iey biorą. *SzczerbSpecSax* 102; Dziećię gdy po śmierći oycowſkiey vmrze/ czáſtkę ſwoię oyczyſtą/ Mátce w łono przyumiera. *SzczerbSpecSax* 115.**]**

2. *Miejsce na kolanach osoby siedzącej*; *objęcia*; *gremium*, *sinus Mącz*, *Vulg*, *PolAnt*, *Cn*; *complexus Cn* (*124*) : A on [*pasterz*] widząc lwá chromego/ Oſtráſzył ſie docżekał go. Lew śię mu bárzo vkorzył/

Ná łono mu nogę położył *BierEz* Q3v, H2v [*2 r.*]; Ku twému matko lonu pokornie przyſtąpię *OpecŻyw* 18; *PatKaz III* 153; potymże gdy ie [*dziecię*] ma powić potrzeba położywſzy na łonie wznak ie nachylić *FalZioł* V 35v; prziſchethſchi wnoczi ſpywa traffil ano zona jego goſpodiny yſchcze y chczyal byczem vnyeiſze na lonye oną zatraczicz *LibMal 1543*/76v; *HistAl* A5v [*2 r.*]; *GliczKsiąż* E4; położy krzyż ná łonie iego. potym mu wyda rotę Przyſyęgi iego *GroicPorz* g3; *Leop* 2.*Reg* 12/3; *BibRadz Ioann* 13/23; *Mącz* 303d; *HistRzym* 78v [*2 r.*], 83v; *RejZwierc* 204v; *BudBib* 3.*Reg* 7/19, *Is* 49/22; *SkarŻyw* 349; *NiemObr* 19; Ieślić lutnia ná łonie/ y dzban w źimnéy wodźie Tym wdźięcznieyſzy/ że śiedźiſz y ſam przy nim wchłodźie. *KochFr* 93; *KochMuza* 27; *KochMRot* Cv; Siadł pomázániec boży ná ſwym páńſkim thronie: Iábłko złoté/ y złotą laſkę w ręku máiąc/ A zakon nawysſzégo ná łonie trzymáiąc. *KochProp* 5; Lecz ieden z vczniow iego śiedźiał przy łonie Ieſuſowym [*Erat ergo rucumbens unus ex discipulis eius in sinu Iesu*]/ ktorego miłował Ieſus. *WujNT Ioann* 13/23; Drogi Leander y morze przebywał/ Ku świecy/ ktorą trzymáłá ná łonie/ Ná drugiey ſtronie Ero nadobna. *KlonFlis* C3; *PudłDydo* B5; *RybWit* B3v.

W porównaniu (*1*): Lecż miła Polſka ná żyznym zagonie Záśiádłá/ iáko v Bogá ná łonie. *KlonFlis* Cv.

W charakterystycznych połączeniach: *na łonie leżeć* (*a. się położyć*) (*2*), *spać* (*2*), *na łono wziąć*.

Zwroty: »nosić na łonie, w łonie« = *portare in sinu Vulg*, *PolAnt* [*szyk zmienny*] (*2*:*1*): I przecześ włożył ná mię brzemię wſſyſtkiego ludu twego? A zalim ia począł y porodził tho wſſyſtko mnoſtwo/ ábyś mi rzekł: Noś ie ná łonie twoim/ iáko nośi piáſtunká dziećiąthko *Leop Num* 11/12; *BibRadz Num* 11/12; Iáko páſterz ſtado ſwoie páść będzie/ rámieniem ſwem zgromádzi bárány/ a włonie ſwym nośić będzie/ kotne też owce (leguczko) poprowádzi. *BudBib Is* 40/11.

»na łonie piastować« [*szyk zmienny*] (*5*): Y gdzie on dzień gdym cie na lonie tzaluiątz piaſtowala/ ij o oyttzu twym niebieſkim s tobą ſlodko rozmáwiala *OpecŻyw* 147v, 2, 147v; *KochMRot* Cv; Siedźiáłáś droga perło/ kwitnąca cnotámi: Piáſtuiąc ná ſwym łonie Królá niebieſkiégo *SiebRozmyśl* G.

»położyć głowę na łonie« [*szyk zmienny*] (*3*): przybliżywſzy ſie [*smok*] ku Olimpiey położył ná iey łonie głowę [*imposuit in gremio suo caput*] y pocáłował ią. *HistAl* A5v; *BielKron* 122v; Zátym Ionátás położył ſie ná ſuknie/ á głowę ſwą położył ná iey łonie. *HistRzym* 63.

»dziatki (*a.* dzieci) z łona wydzierać« = *ex sinu liberos eripere Mącz* (*2*): *Mącz* 346c; [*Turczyn*] dźiatki wáſzé z łoná wáſzégo do niepobożności wiáry ſwéy gwałtem wam wydźiéráć będźie? *OrzJan* 19.

Wyrażenia: »łono matki, matczyne« [*szyk 3*:*1*] (*3*:*1*): *OpecŻyw* 20v; Powiádam ći to nędzniku vbogi áby ſie precż odwroćił/ á vſpokoił ſie ná łonie mátki twoiey [*in sinu matris tuae*] *HistAl* C4; *GroicPorz* mmv; Tedy oni ſzedſzy y wźięli gwałthem ono dziećię z łoná mátczynego. *HistRzym* 133v.

»trzymając na łonie« (*1*): ſpadł był wielki grad lodowy z ktorego vczinił ſie obraz panny trzymaiąc na łonie dzieciątko w koronie. *MiechGlab* *4v.

W przen (*17*) : y twe lzy padaly nalono oblycznoſzczy y myloſyerdzya bozego *PatKaz II* 64; In gremio fovere. Ná łonie mieć/ álbo bárzo miłowáć. *Mącz* 149d; In sinum et complexum alicuius venire. Ná łono y ná wielką miłość do kogo prziść. *Mącz* 304a, 395c; Wy/ ktorych ſię náuce wſzytek Swiát dźiwuie/ Wy ktorym złoty wieniec Apollo gotuie/ Wy ktore ſłodkim pićiem ná vczonym

łonie/ Karmiły wſzytki Muzy w ſwoim Heliconie. *Prot* D4v; *RejPos* 170; *KlonŻal* B4; *ReszPrz* 55; Płácż śiedmioráko/ y złoż ná ich łonie Zelżywość: co ſię śmieią z nas ná ſtronie. *GrabowSet* Vv, Y2; *KochFrag* 16; Dawayćie/ á będźie wam dano. miárę dobrą y nátłoczoną y potrzęśioną y opływáiącą dádzą ná łono wáſze [*mensuram bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum*.] *WujNT Luc* 6/38 [*przekład tego samego tekstu RejPos* 170]; Ieſliże pożytków/ wolnośći ſtanóm Rzyczypoſpolitéy rozſzérzamy/ dáleko więcéy *ſignum gratiae*, to iest, z łoná miłośćiwéy łáſki winien vdźiéláć kośćiołowi Bożému *SarnStat* 4.

Zwroty: »nosić na łonie« (*1*): Ktorem [*sługi ubogie*] nośił ná łonie ſwym od złych narodow ſrogich *LubPs* T5v.

»na łonie siąść, siedzieć« (*1:1*): Nie byway prętki ku gniewu/ bo gniew ná łonie ſiedzi v błaznow. *BielKron* 80v; *KochSz* A2v.

Wyrażenie: »płocienne łono« (*1*): Do reye potym żagiel przypráwiono/ Ktory w płoćienne wiátr przyymuie łono. *KlonFlis* E4v.

Przen (*58*) :

a) *O życiu pozagrobowym i szczęśliwości wiecznej* (*35*) : duſſa náſwiętſſé panny pobudzona/ [...] wyſſła weſolo s ciala/ na lono ſwégo milégo ſyna *OpecŻyw* 179; *MurzNT Luc* 16/23; Pothym gdy śię iuż obiawiał świátu Pan Kryſtus/ thedy iuż nie zwano Bogá/ Bogiem Abráámowym/ áni żywotá wieczżnego łonem iego: Ale Bogiem á Oycem Páná Kryſthuſowym. A żywoth wieczżny: żywothem/ Kroleſthwem/ etc. *GrzegŚm* 42, 58; Ták/ łáſką zápolona [*!*] Duſzá/ okowy zrzućí/ tey niſkośći/ Y fałſzywe rádośći/ Gdźie boleść zgromádzoná/ Ták/ niech vmiera/ być iey życzył łoná. *GrabowSet* K2v; *WujNT Luc* 16/23.

W przeciwstawieniu: »łono Abra(h)amowe ... (niższe) piekło« (*3*): Abráám tę nádzieię miał/ [...] iż ktoryby ſyn był iego pirwey vmárł niżli on ſam/ miał iść do piekłá/ á ktorzy po śmierci iego/ ći do łoná Abráámowego *BielKron* 16v; *WujNT* 263; *SkarKaz* 3.

Zwroty: »na łonie odpoczywać« (*2*): ná łonie iego [*Abrahama*] wſzyſcy vmárli Chryſtuſa oczżekiwáiący/ oni oycowie święći/ iáko v oyca oycow odpoczżywáli *SkarŻyw* [282], 286.

»na łonie siedzieć (*a*. siąść)« [*szyk zmienny*] (*2*): [*Łazarz*] Syadl v Abrama na Lonie Bogać vczarta wogonie. *RejKup* 18v; *BielKron* 467.

Wyrażenie: »łono Abra(h)amowe (*a*. Abra(h)amowo)« = *sinus Abrahae Vulg*, *PolAnt* [*szyk 25:1*] (*26*): vmárł żebrák i doniesion ieſt od Angiołow na łono (*marg*) wnádro abo w zanadrze (–) Abrahamowé *MurzNT Luc* 16/22; *KrowObr* 215; *BielKron* 16v, 466v [*3 r*.], 467 [*2 r*.], Lllv; Ma nád tho żywot on wieczżny mimo then tytuł/ ine theż názwiſká ſwe/ iáko Kryſtus názwał go łonem Abráámowym *GrzegRóżn* 41, 41 *marg*, 57, 58; *CzechEp* 63; *LatHar* 100; Lono Abráámowe byłoć mieyſce odpoczynienia wſzytkich tych/ ktorzy vmieráli w łáſce Bożey/ przed przyśćiem ná świát Páná Chriſtuſowym: poki ieſzcze nie było niebo otworzono świętą śmierćią iego. *WujNT* 263; Wielki ieſt przećiąg od łoná Abráámowego do niżſzego piekłá. *WujNT* 263, *Luc* 16/22, *s*. 263 [*5 r*.], Xxxxx; Y iesliś ieſt winien/ ábyś nigdy nieprzyſzedł ná łono Abráámowo [*Et si tu reus es*: *ut nunquam ad sinum Abrahae venires JanStat* 1129]/ gdźie Krześćiánie/ Zydowie/ y Pogánie przed ſtworzyćielem wſzytkich rzeczy zmartwychwſtáną. *SarnStat* 265; *SkarKaz* 3b.

b) *O łonie Boga* (*określa stosunek Ojca do Syna*) (*20*) : *OpecŻyw* 143v; Bo áczći Syn sſthąpił ná ſwiáth z łoná Oycá/ ále przedſię nie opuśćił tego łoná/ iáko Athánázius mowi: *Exiuit de ſinu Patris non relinquens ſinum Patris*. *SarnUzn* E8v, E8v, C7v; *CzechEp* 250; [*z miłości ku ludziom*] iedynaká twego/ z łoná Boſtwá twego/ zeſłałeś *LatHar* 564; *SkarKaz* 488a.

Wyrażenia: »łono Ojca (Boga)« (*7*): pokorą głąboką ſyna bozego [*Maryja*] ſczyągnąla zlona oczcza boga *PatKaz II* 47v, 41v; *TarDuch* D3; Bogá nikt nie widział/ Syn ktory ieſt ná łonie Oyczá nam obiáwił. *SarnUzn* E8v, E8v; *LatHar* 584; Zakon Boży przyięli/ iuż nie od człowieká/ áni od Aniołow/ ále od ſámego ſyná Bożego/ z łoná Bogá Oycá znieśiony. *PowodPr* 27.

»łono ojcowe (*a*. ojcowskie)« (*6*): *CzechRozm* 22; *CzechEp* 117, 250, 255; *LatHar* 527; Bogá żaden nigdy nie widźiał: iednorodny Syn ktory ieſt w łonie Oycowſkim [*qui est in sinu Patris*]/ on opowiedźiał. *WujNT Ioann* 1/18.

c) *O kościele* (*3*) : acż tym modlitwa moia nie ieſt pożyteczna, wſzakoż tym będzie pożyteczna ktorzy będą w łonie moim, to ieſt w koſciele moim. *WróbŻołt* 57.

Wyrażenia: »łono Kościoła« (*1*): Wiele rzeczy ieſt/ ktore nas w łonie tego Kośćiołá ſłuſznie trzymáią. *WujJud* 136v.

»łono matki« (*1*): ábyſmy błogoſłáwieńſtwá wiáry Chryſtuſowey/ ſtey głowy potomká Piotrá S. y namieſtniká Chryſtuſowego Papieżá/ [...] czekáli: á przy tey głowie/ iáko członki żywotá ſzukáli: y ná łonie mátki tey [*Kościoła*]/ przykłádem wſzytkich S. ſtárych oycow odpoczywáli. *SkarJedn* 148.

3. *Zanadrze*; *sinus Vulg*, *Mącz*, *Calep*; *gremium Mącz* (*17*) : Orzeł ſie tám z gory ſpuśćił/ A ſtárośćie pierzćien ſchwyćił: Y vpuśćił go iednemu/ W łono z ludzi vbogiemu. *BierEz* E3v; Dar ſkrity vkraca gniew: á podárze w łono dane [*donum in sinu*]/ ſkromi nawiętſze rozgniewánie. *Leop Prov* 21/14; Fovere gremio, Na łono bráć álbo w zánádrá wſádzáć. *Mącz* 135b, 395c; *Calep* 983b.

Zwroty: »nieść w łonie« (*1*): nie trzebá ſye zbrániáć Pługu iąć czáſem/ álbo y woły pogániáć. Nie lenić ſye do domu nieść iágnięćiá w łónie *KochMarsz* 155.

»położyć, postawić, kłaść na łonie« = *in gremio reponere*, *insinuere Mącz* [*szyk zmienny*] (*4*:*1*:*1*): A gdi podano kubek perłowy ku piciu Alexandrowi/ poſtáwił gi ná łonie ſwym [*in sinu suo recondebat*]/ przynieſiono mu potym y drugi kubek/ tákież mu vczynił/ tákże y trzećim rázem. [...] Słyſząc to Darius podniosl ſie y rzekł/ przyiácielu coż to czyniſz iże thy kubki do zánadr chowaſz? *HistAl* F2v; *BielKron* 28v; *Mącz* 311d, 395d; Y wźiął goráiącego węgla/ położył ná ſwoie łono/ á nie ſpaliło ſie ćiáło iego. *HistRzym* 111, 68.

»(s)kryć do łona, w łonie« = *abscondere in sinu Vulg*, *PolAnt* (*1*:*1*): I záſz może człowiek ſkryć ogień w łonie ſwoim/ by ſzáty iego niemiáły gorzeć? *Leop Prov* 6/27; Kryie leniwiec rękę ſwoię do łoná (*marg*) wł. do kotłá/ álbo do gárncá. Ták pazuchę zowie iż wniey ćiepło iák w gárncu. (–)/ vkonywa ſię niz ią przynieſie do vſt ſwoich. *BudBib Prov* 26/15.

W przen (*3*) : Korzyłem poſtem duſzę moię/ modliłem ſie ża nię/ ale modlitwa moia w łono moie ſie przywroci [*oratio mea in sinu meo convertetur*] *WróbŻołt* 34/13; Odłożoná ieſt thá nádzieiá moiá w łonie moim [*reposita est haec spes mea in sinu meo*] *Leop Iob* 19/27; Pełné łono [*in sinu meo Vulg Ps* 88/51; w zanádrzu *WujBib*] mam ſznupek/ pełné obelżenia/ Słucháiąc rozmáytych narodów háńbienia. *KochPs* 135.

4. *Naręcze*; *sinus Vulg* (*2*) : Sktoreytho [*trawy*] nie nápełni ręki ſwey then co żnie: áni łoná ſwego [*et sinus suum qui manipulos collegit*; rámienia ſwego *BibRadz*, *BudBib*]/ co ſnopki znośi. *Leop Ps* 128/7; Trawá/ która nie czekáłá Rázu koſy śiekącéy: Ale przed czáſem zniſzczáłá Ogniem gwiazdy gorącéy. Tá ręki nie nápełniłá Zeńcowi ochotnemu: Ani łoná obciążyłá Noſzarzowi pilnemu. *KochPs* 193.

5. *Wgłębienie tworzące się w sukni przy unoszeniu brzegów albo przy siadaniu*; *podołek*; *sinus Mącz*, *Cn*; *gremium vestis*, *lacinia Cn* (*2*) : Sinum ex tunica facere, Lono vczinić z ſuknie/ ſuknią w łono á w podołek vyąć. *Mącz* 395c.

Synonimy: **2**. *objęcie*; **3**. *pazucha*, *zanadrze*, *zapazusze*; **4**. *naręcze*; **5**. *podołek*.

HJ